

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudce zpravodaje JUDr. Tomáše Langáška a soudkyně Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **M. H.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 8. ledna 2013, č. j. X, o invalidní důchod, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočky v Olomouci, ze dne 29. října 2013, č. j. 72 Ad 8/2013 - 98, s níž byl spojen též návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek.

Odůvodnění:

[1] Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci (dále jen „krajský soud“), zrušil v návětí uvedeným rozsudkem rozhodnutí žalované ze dne 8. ledna 2013 č. j. X pro vadu řízení a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Napadeným rozhodnutím žalovaná (dále též „stěžovatelka“) zrušila rozhodnutí ze dne 26. září 2012 č. j. X, jímž přiznala od 25. července 2012 žalobci invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně podle ustanovení § 39 odst. 2 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a čl. II bodu 3 zákona č. 220/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb.

[2] V kasační stížnosti stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Zároveň požádala o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti. Stěžovatelka uvedla, že pokud by Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil, dostala by se věc do stadia nového posouzení žaloby. Krajský soud by pak mohl, jsa vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, rozhodnout opačně než v prvním žalobním řízení, v důsledku čehož by došlo k „obživení“ původního rozhodnutí stěžovatelky. Důsledkem nového rozhodnutí krajského soudu by však nebylo zrušení v mezidobí vydaného nového rozhodnutí stěžovatelky. Nastala by tak situace, kdy by vedle sebe existovala dvě opačná rozhodnutí o téže věci. Výše nastíněný výsledek je podle názoru stěžovatelky zcela nežádoucí, neboť takovou situaci není možné existujícími procesními instituty prakticky

řešit. Rozhodnutí o původní žalobě by pak dle stěžovatelky ztratilo smysl, což by pro ni znamenalo nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout osobám, ve smyslu § 73 odst. 2, ve spojení s § 107 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[3] Žalobce návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti oponoval. Uvedl, že stěžovatelka vůbec netvrdí, že by jí měla vzniknout nějaká újma, natož újma větší než jemu, jenž pobírá „příjem pod hranicí bídy“ (podle doloženého oznámení pobírá invalidní důchod ve výši 6479 Kč měsíčně).

[4] Podle ustanovení § 107 s. ř. s. nemá kasační stížnost odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Přitom přiměřeně užije ustanovení § 73 odst. 2 až 4 s. ř. s. Podle ustanovení § 73 odst. 2 s. ř. s. soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Podle ustanovení § 73 odst. 3 s. ř. s. se přiznáním odkladného účinku pozastavují do skončení řízení před soudem účinky napadeného rozhodnutí.

[5] Jak již dříve Nejvyšší správní soud ve své četné judikatuře konstatoval, poskytují soudy ve správním soudnictví primárně ochranu subjektivním veřejným právům a rovněž institut odkladného účinku je koncipován především jako dočasná procesní ochrana žalobce – účastníka správního řízení – před okamžitým výkonem pro něj nepříznivého rozhodnutí, jsou-li pro to splněny zákonem předepsané podmínky. Situace, kdy bude možno dovozovat vznik nepoměrně větší újmy na straně žalovaného správního orgánu v důsledku rozhodnutí krajského soudu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, tak budou nepochybně představitelné na straně žalovaného správního orgánu v poněkud omezenější míře, než jak tomu bude na straně žalobce. [Podle dosavadní judikatury Nejvyššího správního soudu tak např. nelze spatřovat nenahraditelnou újmu způsobenou žalovanému (dle dřívější dikce § 73 odst. 2 s. ř. s.) v tom, že mu bude krajským soudem uložena povinnost vyplatit žalobci dávku důchodového pojištění, přeplatek na dani apod. (srov. usnesení ze dne 20. září 2006 č. j. 6 Ads 99/2006-33 či usnesení ze dne 5. ledna 2005 č. j. 1 Afs 106/2004-49, publ. pod č. 982/2006 Sb. NSS)].

[6] S ohledem na zásadu rovnosti účastníků řízení před soudem nicméně nelze žalovanému správnímu orgánu upírat právo obrátit se v případě nesouhlasu s výsledky soudního přezkumu provedeného krajským soudem na Nejvyšší správní soud s kasační stížností. Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. dubna 2007 č. j. 2 Ans 3/2006-49, publ. pod č. 1255/2007 Sb. NSS, pak zásadně platí, že zruší-li krajský soud rozhodnutí správního orgánu, je povinností správního orgánu pokračovat v řízení a řídit se přitom závazným právním názorem vyjádřeným v pravomocném soudním rozhodnutí, bez ohledu na to, zda je ve věci podána kasační stížnost. V témže usnesení však rozšířený senát Nejvyššího správního soudu poukázal i na možné negativní dopady, které mohou nastat v souvislosti s přezkumem rozsudku krajského soudu, jímž bylo zrušeno správní rozhodnutí, na základě kasační stížnosti podané žalovaným.

Nejvyšší správní soud uvedl, že za situace, kdy by byl takový rozsudek krajského soudu zrušen, dostala by se věc do stadia nového posuzování žaloby krajským soudem. Ten, vázán právním názorem kasačního soudu (ustanovení § 110 odst. 3 s. ř. s.), může rozhodnout o zákonnosti správního rozhodnutí opačně, načež původní (zrušené) správní rozhodnutí „obživne“, aniž by důsledkem nového rozhodnutí krajského soudu bylo současné zrušení v mezidobí případně vydaného dalšího správního rozhodnutí. Vedle sebe tu tak mohou být dvě odlišná či dokonce opačná správní rozhodnutí o téže věci. Při odhlédnutí od situace, že i nové rozhodnutí krajského soudu může být napadeno kasační stížností, stejně tak jako nové správní rozhodnutí další žalobou, následně rozsudek krajského soudu také kasační stížností, jde jistě o výsledek nežádoucí a procesními instituty příslušných správních procesních předpisů obtížně řešitelný. Nejvyšší správní soud připustil, že takový případ lze řešit přiznáním odkladného účinku podané kasační stížnosti.

[7] Nejvyšší správní soud na základě uvedeného názoru rozšířeného senátu dospěl k závěru, že tento nežádoucí stav, který v daném případě reálně hrozí, je v rozporu s principem právní jistoty, a lze v něm tudíž spatřovat nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, ve smyslu ustanovení § 73 odst. 2 s. ř. s. Současně usoudil, že přiznání odkladného účinku není v rozporu s veřejným zájmem, s nímž by naopak byl v rozporu důsledek popsany výše, čemuž má přiznání odkladného účinku kasační stížnosti zabránit. Pokud jde o žalobce, přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti mu újma nevznikne; žalobce původně pobíral invalidní důchod prvního stupně, požádal o jeho zvýšení, stěžovatelka mu nevyhověla, takže nadále pobírá původní invalidní důchod. I kdyby Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatelky nakonec zamítl a stěžovatelka by rozhodla v souladu s právním názorem krajského soudu o zvýšení jeho invalidního důchodu, stalo by se tak zpětně ke dni stanovení invalidity v příslušném stupni.

[8] Proto Nejvyšší správní soud rozhodl, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

[9] Zbývá dodat, že Nejvyšší správní soud v obdobných případech postupuje stejně jako nyní, o čemž svědčí početná a ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu (například usnesení č. j. 6 Ads 146/2011-99 z 22. prosince 2011, usnesení č. j. 3 Ads 11/2012-27 z 15. února 2012, usnesení č. j. 4 Ads 120/2012-30 ze dne 7. prosince 2012, usnesení sp. zn. 6 Ads 15/2013 ze dne 10. dubna 2013, usnesení sp. zn. 6 Ads 18/2013 ze dne 10. dubna 2013 a mnohé další).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. ledna 2014

JUDr. Tomáš Langášek
člen senátu určený dle rozvrhu

práce

v době

provést jednotlivý potřebný úkon

překážky v práci předsedy senátu
JUDr. Karla Šimky